
SPIS TREŚCI

PODZIĘKOWANIE	13
SŁOWO OD TŁUMACZA	15
WPROWADZENIE	18

Część I. LITURGIA W KOŚCIELE ZACHODNIM

PROLOG. CZYM JEST LITURGIA?	29
1. KSZTAŁTOWANIE SIĘ LITURGII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ.	
RYS HISTORYCZNY	34
Rozpowszechnianie się chrześcijańskiego kultu	34
Monastycyzm i codzienne Oficjum	36
Msza	37
Zmiany liturgiczne w późnym średniowieczu	38
Reformacja i kontrreformacja	39
2. LITURGIA I KOŚCIÓŁ ŚREDNIOWIECZNY	42
Średniowieczni duchowni, zakonnicy i ich kościoły	42
Układ budowli kolegiackich i klasztornych	50
Związek pomiędzy układem w chórze a muzyką	56
Mniszki i kanoniczki	56
Miejsce wiernych w średniowiecznej liturgii	58
Wielogłosowość i wielogłosowe chóry	58

CZĘŚĆ II. LITURGIA ŚREDNIOWIECZNA

3. ROK LITURGICZNY I KALENDARZ LITURGICZNY	63
Dzień	63
Tydzień	66
Kalendarz	66
Roczny cykl okresów liturgicznych (<i>temporale</i>)	68
Roczny cykl dni świątecznych (<i>sanctorale</i>)	70
Ranga dni liturgicznych	71
Obchody okresowe i świąteczne	73
Zasięg dnia liturgicznego	75
4. KSIĘGI LITURGICZNE	77
Księgi średniowieczne	77
Księgi zawierające informacje i instrukcje	79
Księgi używane w oficjum	81
Księgi używane w mszy	82
Inne księgi	83
Po reformacji i Soborze Trydenckim	83
Układ ksiąg liturgicznych	84
5. PSAŁTERZ	86
Księga psalmów	86
Problemy związane z numeracją i naturą psalmów	87
Psalmy w Mszy	88
Psalmy w Oficjum	89
Funkcjonalne zróżnicowanie psalmodii	90
6. GODZINY KANONICZNE (<i>OFFICIUM DIVINUM</i>)	93
Tło historyczne	93
Części Oficjum	95
Szczegółowa charakterystyka codziennego Oficjum	106
Struktura i układ <i>Matutinum</i> (<i>Ad Matutinas</i>)	106
<i>Laudes</i> (<i>Ad Laudes Matutinales</i> lub <i>In Laudibus</i>)	115
Pryma (<i>Ad Primam</i>)	117
Tercja, Seksta, Nona (<i>Ad Tertiam, Sextam, Nonam</i>)	118
Nieszpory (<i>Ad Vesperas</i>)	119
Kompleta (<i>Ad Completorium</i>)	120
Ważne warianty okresowe	122

Oficjum za zmarłych (<i>Officium Defunctorum</i>)	123
Nieszpory za zmarłych (<i>Placebo</i>)	124
Wigilie za zmarłych (<i>Dirige</i>)	125
<i>Laudes</i> za zmarłych	126
7. MSZA	127
Różnica pomiędzy liturgią średniowieczną a współczesną	127
Kształtowanie się Mszy w okresie pomiędzy II a XI wiekiem	129
Natura Mszy średniowiecznej	131
Układ Mszy średniowiecznej	132
Szczegółowa treść Mszy średniowiecznej	133
Średniowieczna celebrowanie Mszy	138
Msza za zmarłych (<i>Requiem</i>)	143
8. PROCESJE I INNE DODATKOWE OBRZĘDY	145
Procesje	145
Wspomnienia, wspomnienia zmarłych i modlitwy wstawiennicze	148
Antyfona ku czci Najświętszej Maryi Panny	150
Małe Oficjum o Matce Bożej	151
Oficjum kommemoratywne i Msza o Matce Bożej	152
Msza wotywna o Matce Bożej	153
Inne Msze wotywne	154
Litanie	154
Inne obrzędy	155
9. WIELKI TYDZIEŃ I WIELKANOC	157
Wielki Tydzień	157
Niedziela Palmowa	157
<i>Triduum</i> — Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Wielka Sobota	158
Oficjum w czasie <i>Triduum</i>	159
Msza i szczególne obrzędy Wielkiego Czwartku	160
Liturgia Wielkiego Piątku	162
Wigilia Wielkanocy	164
Wielkanoc	167
Okres wielkanocny	169

Część III. OKRES PO REFORMACJI

10. REFORMA TRYDENCKA	173
Reformacja i kontrreformacja	173
Obrządek (ryt) trydencki	174
Oficjum	176
Msza	179
Inne formy kultu	181
Osiągnięcia liturgiczne reform trydenckich	182
11. ZREFORMOWANA LITURGIA KOŚCIOŁA ANGLIKAŃSKIEGO (1549–1662)	184
Reformacja angielska	184
<i>Book of Common Prayer</i>	186
Oficjum	189
Układ Komunii Świętej (1552)	195
Nabożeństwo pogrzebowe	200
Wpływ <i>Book of Common Prayer</i> z 1549 roku	201
Muzyka a <i>Book of Common Prayer</i>	202
Muzyka uzupełniająca — anthem i psalm metryczny	205

Część IV. KORZYSTANIE ZE ŹRÓDEŁ LITURGICZNYCH

12. USTALANIE UKŁADU ŁACIŃSKIEJ CELEBRACJI LITURGICZNEJ	209
Ustalanie normy	209
Ustalanie wariantów normy	210
Wykorzystanie ksiąg	211
Ustalanie układu liturgicznego — tekst	211
Ustalanie układu liturgicznego — muzyka	214
Ustalanie układu liturgicznego — rytuał	215
Ustalanie układu liturgicznego — ceremoniał	217
Uzupełnianie luk w układzie	218
13. UKŁAD WYBRANYCH ŹRÓDEŁ ŚREDNIOWIECZNYCH	219
Zwyczaj Salisbury	220
Zwyczaj Hereford	233
Zwyczaj Yorku	236
Zwyczaj Kurii Rzymskiej (Papieskiej)	238
Zwyczaj monastyczne	241

ANEKSY

Aneks 1. ISTOTNE RYSY KALENDARZA LITURGICZNEGO	255
1.1. Cykl <i>temporale</i> w obrządku średniowiecznym i trydenckim	255
1.2. Główne święta <i>sanctorale</i> w obrządku średniowiecznym i trydenckim	257
Aneks 2. PSALTERZ	260
2.1. Indeks numeryczny psalmów wraz z ich liturgicznym umiejscowieniem w psalterzu ferialnym	260
2.2. Alfabetyczny spis psalmów	268
2.3. Kantyki zmienne	272
2.4. Cykl tygodniowy psalmów	274
2.5. Wybór psalmów własnych dla dni świątecznych	276
2.6. Rozdzielenie psalterza w angielskiej <i>Book of Common Prayer</i>	279
Aneks 3. NAJCZĘŚCIEJ WYKORZYSTYWANE TEKSTY CHORAŁOWE PO ŁACINIE I W POLSKIM TŁUMACZENIU	280
3.1. <i>Ordinarium missae</i>	280
3.2. Teksty Oficjum	284
3.3. <i>Pater noster</i>	286
3.4. Antyfony ku czci Najświętszej Marii Panny	288
WYBRANA BIBLIOGRAFIA	290
SŁOWNICZEK POJĘĆ KOŚCIELNYCH I LITURGICZNYCH	300
INDEKS	332